

Achtergrond

Maatwerk in het onderwijs, de wet biedt daar al langer ruimte voor, maar in de praktijk gebeurt het weinig. In april 2017 is, in samenwerking met het ministerie van OCW, op 30 middelbare scholen een proef gestart om leerlingen recht op maatwerk te bieden. Een leerling kan bij onderwijs op maat zelf zijn opleiding samenstellen en zo zijn talenten beter ontplooiën. Hij kan extra vakken doen, schoolvakken op een hoger niveau volgen, vervroegd examen doen of lessen volgen op een vervolgopleiding. Moet dit onderwijs op maat niet heel snel overal ingevoerd worden – zeker voor hoogbegaafde leerlingen, die in het jaarklassensysteem vaak vastlopen? En niet alleen op het voortgezet onderwijs, maar ook op basisscholen?

NIENKE LIEKELEMA, LEERKRACHT GROEP 7 EN BOVENBOUWCOÖRDINATOR, OBS DE KOEKOEK IN UTRECHT

Onderwijs op maat wil zeggen: het bieden van ruimte aan talenten van alle kinderen. De dagelijkse lessen op obs De Koekoek worden zoveel mogelijk op het eigen niveau gegeven. Kinderen die dat nodig hebben, krijgen extra instructie; en de kinderen die meer aankunnen, krijgen in dit dagelijkse programma uitdaging en verrijking.

Daarnaast krijgen onze leerlingen de ruimte om in een weektaak te werken aan een door henzelf gesteld doel (leren, vaardigheden of gedrag) vanuit hun eigen talenten. Bijvoorbeeld: het ontwerpen en maken van een zeilboot van zacht

materiaal, fotografie, of het ontwerpen van bewegingslessen voor jonge kinderen. Deze doelen worden in samenspraak met de leerkracht geformuleerd; een goede pedagogische relatie is daarbij essentieel om te zorgen dat kinderen leerdoelen durven stellen. Je ziet de leermotivatie van kinderen groeien wanneer zij zelf hebben bepaald wat ze willen leren.

Voor hoogbegaafde kinderen hebben we daarnaast nog programma's met extra aanbod, zoals Spaans en filosofie. Er is daarin ook ruimte om te kunnen levelen met kinderen die beschikken over eenzelfde cognitie en om te verwoorden wat er in hen omgaat.

Ik denk dat zonder onderwijs op maat het onderwijs niet alleen hoogbegaafde kinderen tekort doet, maar alle kinderen.

CARLA VAN DEN BOSCH, DIRECTEUR BASISCHOOL HET TALENT, LENT

Op Het Talent werken we niet in leerstofjaarklassen. Vijf units bieden plaats aan elk 115 kinderen tussen 4 en 12 jaar. De kinderen krijgen instructies op niveau. Een kind van 6 dat graag en goed rekt, kan in de rekengroep zitten bij kinderen van 8. Als een kind bij Het Talent binnenkomt, vullen ouders en voorschoolse opvang een beginkenmerkenlijst in; na een paar weken ook de leerkracht. Zo krijgen we al vroeg een goed beeld van alle kinderen, we komen gezamenlijk tot een niveaubepaling. Kinderen die (mogelijk) hoogbegaafd zijn, krijgen extra aandacht om onderpresteren te voorkomen. We differentiëren in lesniveau. Deze kinderen krijgen de reguliere stof gecompact aangeboden en krijgen een deel van de week les met andere hoogbegaafde kinderen.

In alle units is kennis over hoogbegaafdheid aanwezig. Toch blijkt het aanbod niet altijd voldoende voor alle hoogbegaafde kinderen.

Vandaar onze zesde unit, die aan 60 hoogbegaafde kinderen voltijds onderwijs biedt, te midden van ontwikkelingsgelijken.

Daar wordt 30% van de lestijd besteed aan reguliere stof. De rest van de tijd krijgen ze 'leren leren', uitdaging in de vorm van verdieping op een onderwerp en tweetalig onderwijs.

Maatwerk passend bij de behoefte van kinderen, niet uit luxe maar uit noodzaak.

